

РЕЛІГІЯ ТА КУЛЬТУРА СТАРОДАВНЬОГО

- **Мета:** ознайомити учнів з давніми віруваннями китайців, сформувати уявлення про релігію та культурно-наукову спадщину, охарактеризувати основні положення конфуціанства та даосизму;
 - удосконалювати вміння працювати з різноманітними джерелами, здійснювати порівняльний аналіз, формулювати і висловлювати власну думку;
 - виховувати почуття поваги до історії та культури інших народів.
-

ПЛАН УРОКУ

1. Міфи та релігійні уявлення давніх китайців.

2. Конфуцій та його вчення.

3. Даосизм.

4. Поява писемності та книжок. Культура

Стародавнього Китаю.

5. Китайські церемонії.

Давньо- китайські міфи

Саме в Китаї
найголовнішими
космічними силами
були не стихії,
а чоловіче і
жіноче начала,
які є
головними
діючими
Силами
у світі.
Відомий
китайський
знак Інь і Янь –
це найпоширеніший
символ в Китаї.

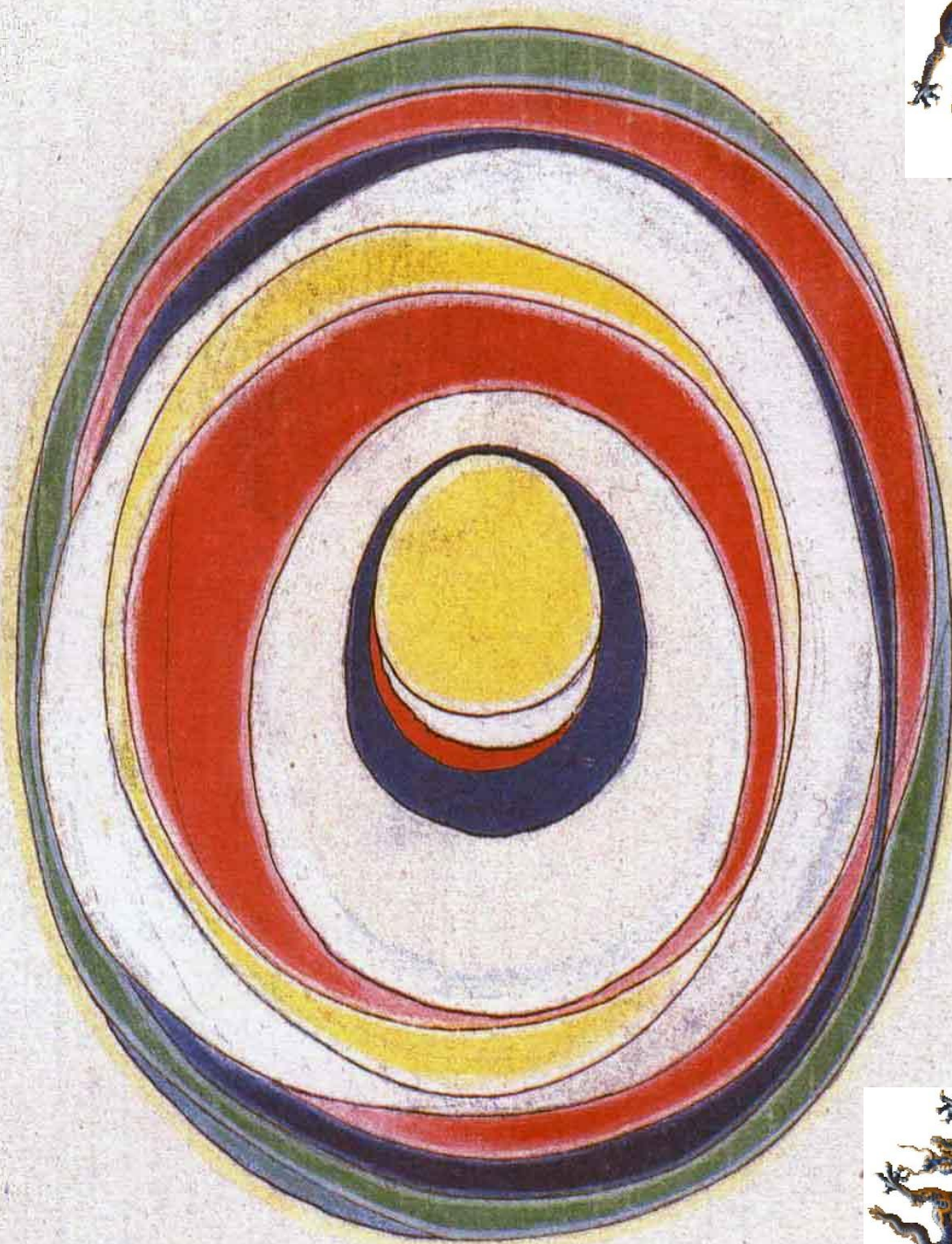
Один з
найвідоміших
китайських
міфів про
створення світу
записаний
в II
столітті до н. е.
З нього
впливає,
що в глибоку
давнину
існував лише
похмурий хаос,
в якому
поступово самі
собою
сформувалися
два начапа -

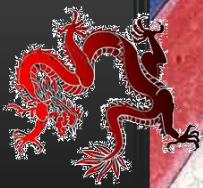

... Інь (похмурий)
та Янь (світлий)
Вони
визначили
вісім
головних
напрямків
світового
простору.
Після
встановлення
цих напрямків
дух Янь
став керувати
небесами,
а дух Інь - землею.

СТВОРЕННЯ
ДВОХ
ПЕРШОНАЧА
Л НЕБО І
ЗЕМЛЯ
ПЕРЕБУВАЛИ
В ХАОСІ,
ПОДІБНО ДО
ВМІСТУ
КУРЯЧОГО
ЯЙЦЯ.

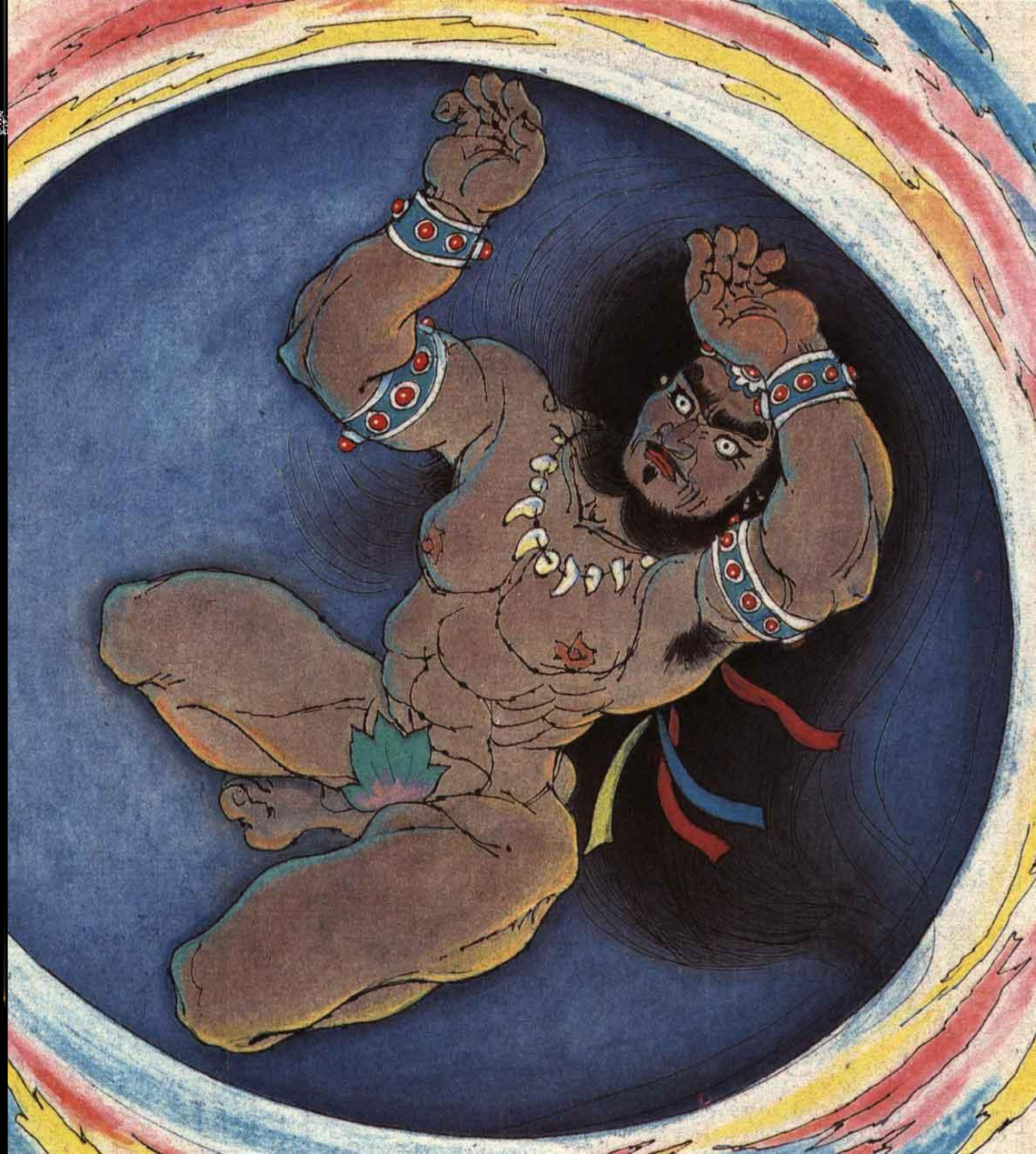

У «яйці»
спав
велетен
ь, і
звали
його
Пань-
Гу.

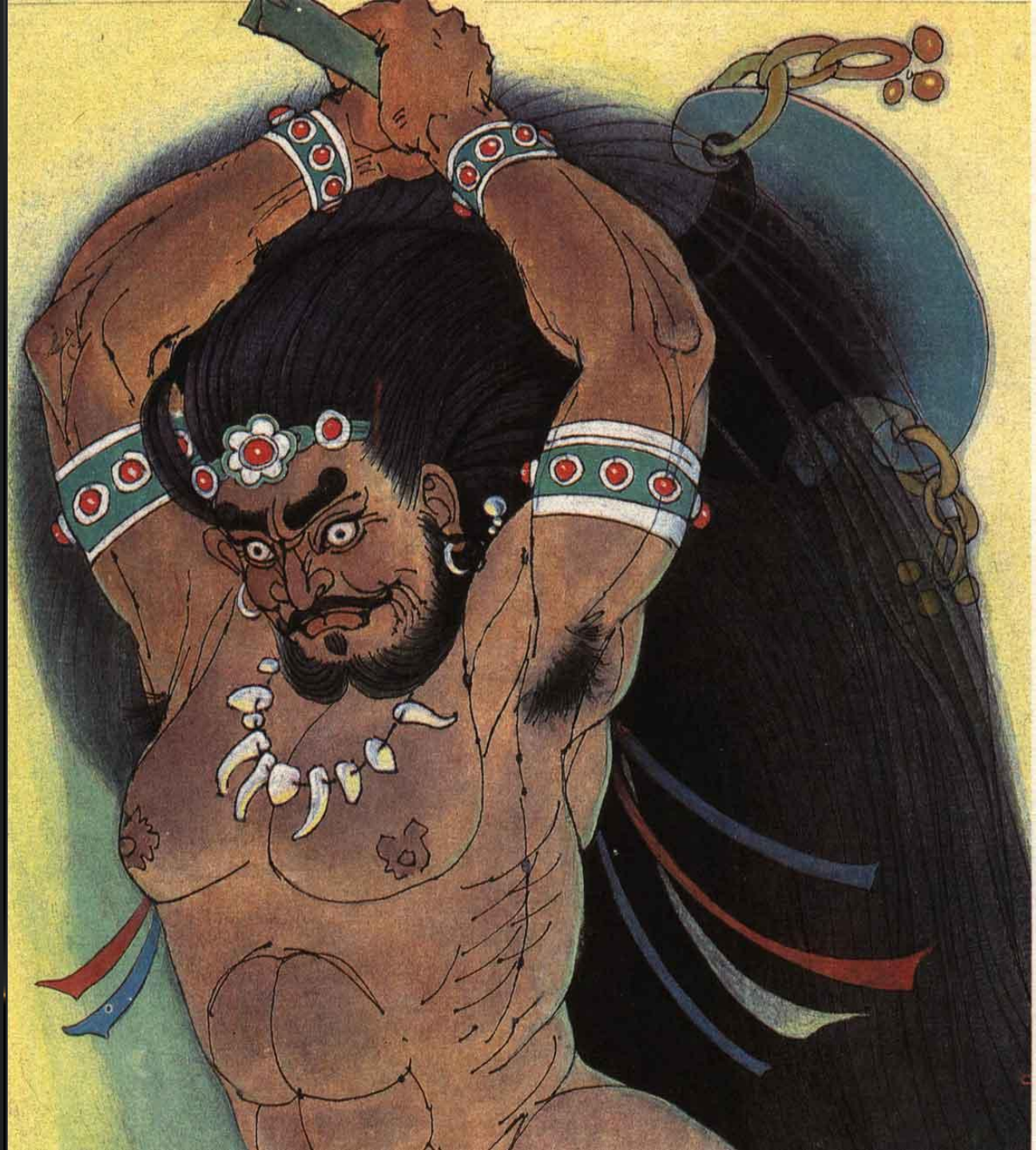

Пань-Гу
спав більше
18 тисяч
років.

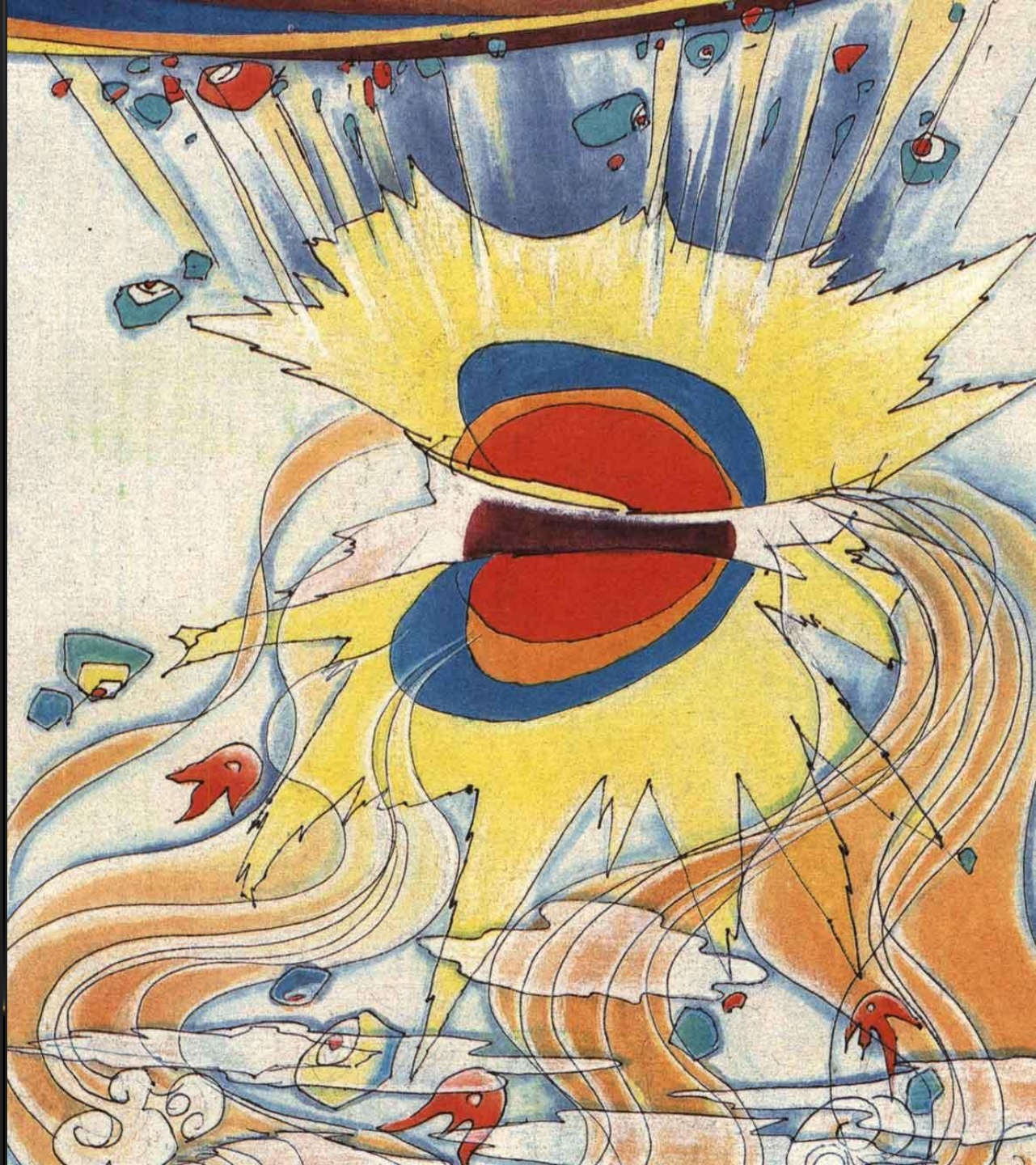
Прокинувши
сь, він відчув
себе
препогано: у
«яйці» було
душно й
темно.

Тоді він
замахнувся
сокирою,
рубнув по
шкаралупі - і
вона зі
страшним
тріском
розкололася

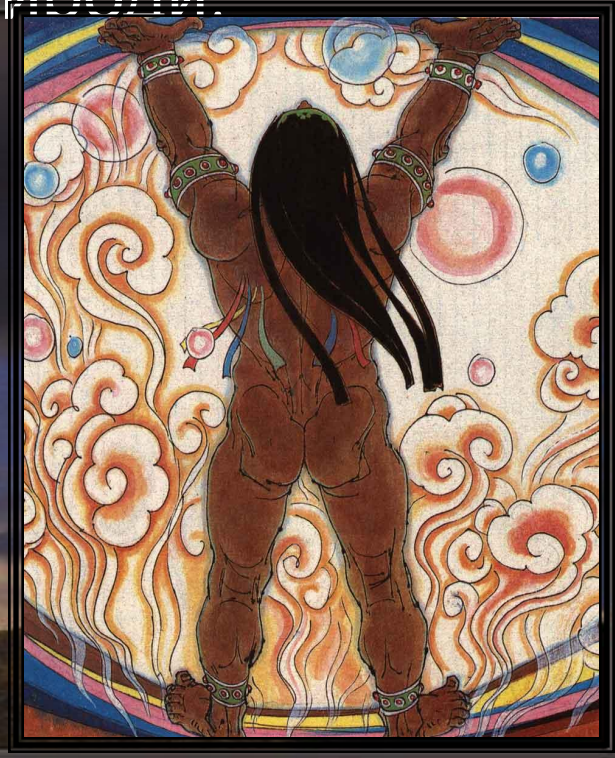

легка
речовина
шкаралупи
повільно
піднялася
вгору і стало
небом (інь),
а все чорне,
нечисте і
важке (янь)
поступово
опустилося і
стапо

Відділення неба від землі відбувалося у міру зростання Пань-Гу, з яким пов'язується і походження явищ природи:

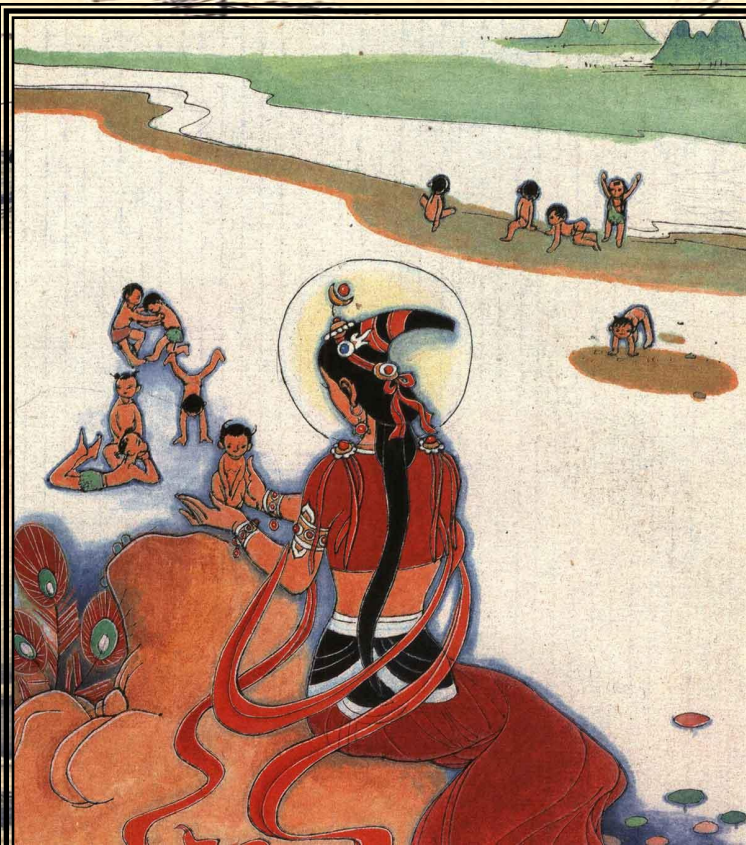
з його вдихом народжується вітер і дощ, з видихом - грім і блискавка, він відкриває очі - настає день, закриває - настає ніч.

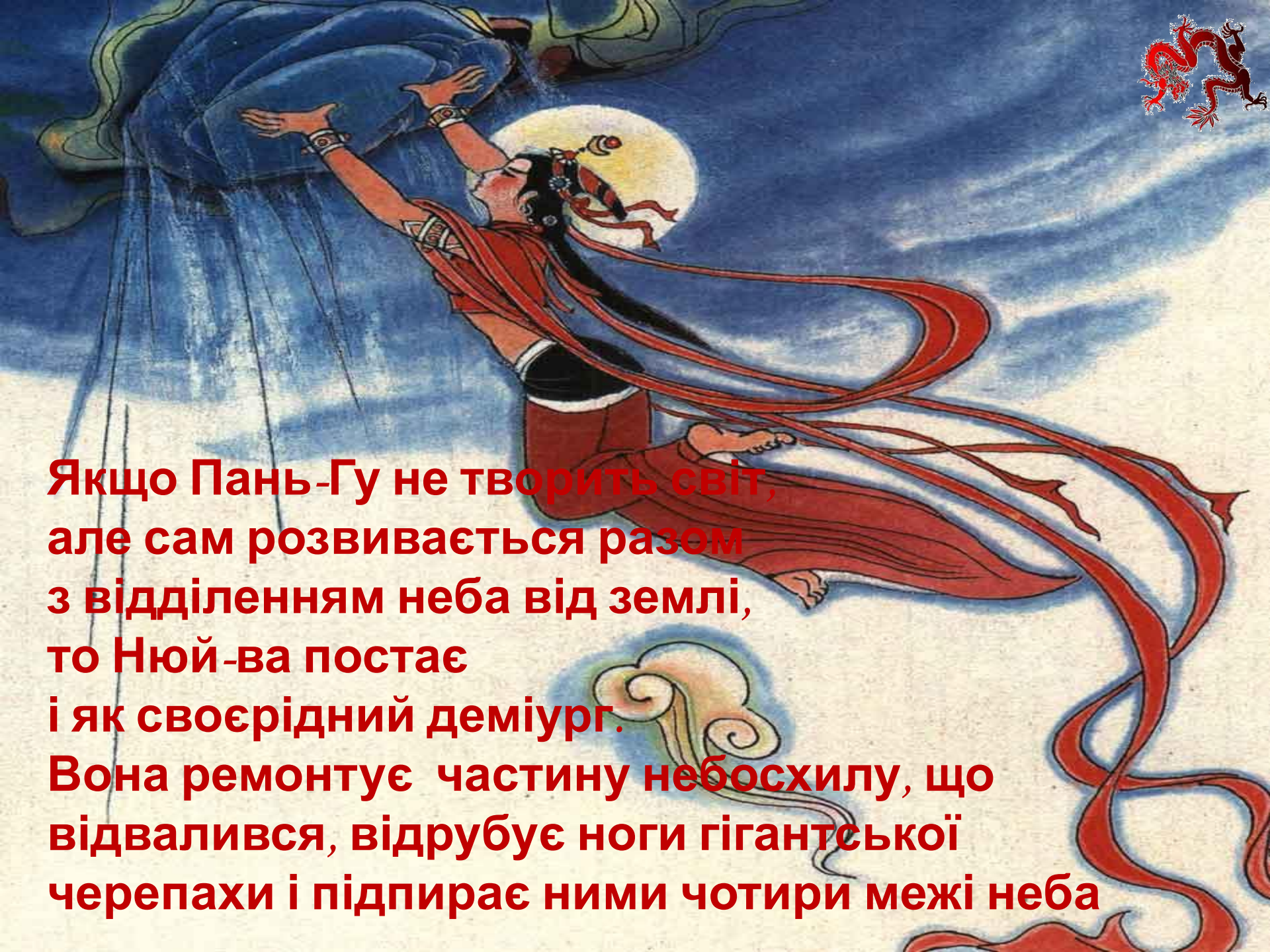

Коли Пань-Гу
вмирає, його лікті,
коліна і голова
перетворюються на
п'ять священних
гірських вершин,
волосся на його тілі -

Існує також міф про прародительку Нюй-ва,
яка уявлялась у вигляді напівлюдини –
напівзмії (або дракона), вважалася
творителькою всіх речей і людей (але міф про
створення нею всесвіту невідомий).
Відповідно до одного з міфів, вона виліпила
людей
з пісу і глини

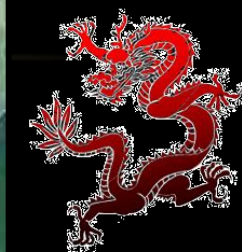
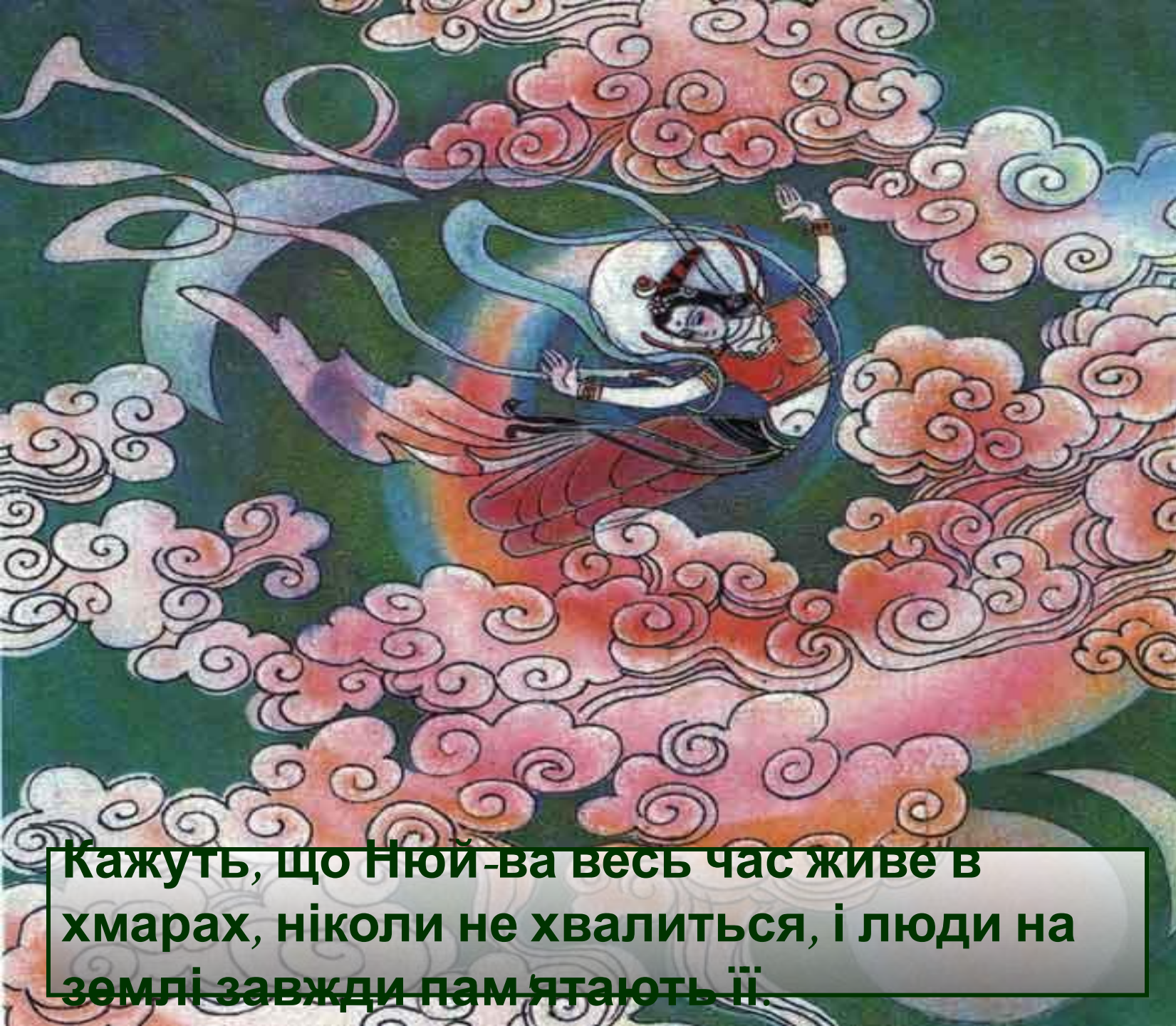

A colorful illustration of the Chinese goddess Nüwa. She is depicted from the waist up, wearing a red robe with long, flowing sleeves and a black collar. She has long black hair adorned with red and white ornaments. Her arms are raised, and she is holding a large, blue, curved object that represents the sky. The background is a deep blue sky with white clouds. A large, bright yellow sun or moon is visible behind her. The overall style is traditional Chinese art with a modern, painterly feel.

Якщо Пань-Гу не творить світ,
але сам розвивається разом
з відділенням неба від землі,
то Нюй-ва постає
і як своєрідний деміург.
Вона ремонтує частину небосхилу, що
відвалився, відрубубє ноги гігантської
черепахи і підпирає ними чотири межі неба

... збирає очеретяний
попіл і

Кажуть, що Нюй-ва весь час живе в хмарах, ніколи не хвалиться, і люди на землі завжди пам'ятають її.

КОНФУЦІАНСТВО

**ФІЛОСОФСЬКЕ ВЧЕННЯ, ЯКЕ
ВИПРАВДОВУВАЛО НЕРІВНІСТЬ І
ЗАКРІПЛЮВАЛО ВЛАДУ ІМПЕРАТОРА.**

**КОНФУЦІЙ УЧИВ, ЩО КОЖНА ЛЮДИНА МАЄ
ВОЛОДІТИ ДВОМА ЯКОСТЯМИ: ГУМАННІСТІЮ І
ПОЧУТТЯМ ОБОВ'ЯЗКУ. ВІН МРІЯВ ПРО
СУСПІЛЬСТВО ЦІЛКОВИТОГО ПОРЯДКУ, В
ЯКОМУ КОЖЕН ЗНАЄ СВОЄ МІСЦЕ. ОСНОВА
ПОРЯДКУ – СУВОРЕ ПІДКОРЕННЯ СТАРШИМ.
СЛІПА ПОКОРА ВОЛІ СТАРШОГО – НЕОБХІДНА
УМОВА МІЦНОСТІ СУСПІЛЬСТВА. КОНФУЦІЙ
СФОРМУЛЮВАВ ЗОЛОТЕ ПРАВИЛО ЕТИКИ:
«НЕ РОБИ ЛЮДИНІ ТОГО, ЧОГО НЕ БАЖАЄШ
СОБІ».**

КОНФУЦІЙ (КОН ФУЦЗІ)

551 – 579 рр. до н.е.

ВИСЛОВИ КОНФУЦІЯ

- Чого собі не побажаєш, того не роби й іншим. («Золоте правило моралі»)
- Марне навчання без думки, небезпечна думка без навчання.
- Не будь легкий на слова, не говори недозволеного.
- Немає слова без відповіді, немає добра без подяки.
- Коли зробив помилку, не бійся її виправити.
- Молоді люди мусять удома виявляти повагу до батьків, а поза домом — пошану до старших, серйозно і чесно ставитися до справи, безмежно любити свій народ і товаришувати з добрими людьми. Якщо після цього в них ще будуть сили, нехай читають книжки.

ДАОСИЗМ

ФІЛОСОФСЬКЕ ВЧЕННЯ, ЯКЕ РОЗГЛЯДАЛО СВІТ ЯК ЄДИНЕ ЦІЛЕ. НАВЧАЛО, ЯК НАЙМЕНШИМИ ЗУСИЛЛЯМИ ДОСЯГТИ НАЙБІЛЬШОГО РЕЗУЛЬТАТУ.

ДАО – У КИТАЙСЬКІЙ ФІЛОСОФІЇ – ШЛЯХ, ЗАКОН ІСНУВАННЯ, ЗАГАЛЬНИЙ ЗАКОН ПРИРОДИ.

ЗАСНОВНИК ДАОСИЗМУ – УЧИТЕЛЬ
ЛАО-ЦЗИ – ПРОПОВІДУВАВ ГАРМОНІЮ ЛЮДИНИ І ПРИРОДИ.

ЛАО-ЦЗИ

(604 р. до н. е. — 531 р. до н. е.)

З ПОВЧАНЬ ФІЛОСОФА ЛАО -ЦЗИ

- Закон гідних - творити добро і не сваритися.
- Причина того, що важко керувати народом, полягає в тому, що народ навчається і в ньому багато розумних.
- Будьте уважні до своїх думок - вони початок вчинків.
- Слід зробити своє серце байдужим, твердо зберігати спокій. І тоді все у світі саме змінюватиметься, а нам лишатиметься тільки споглядати.
- Той, хто діє, зазнає невдачі. Той, хто чимось володіє,— втрачає, а потім за цим жалкує. Наймудріший не діє, і тому не зазнає невдач. Він нічого не має і тому нічого не втрачає. Він просто пливе за течією життя.

- ВИЗНАННЯ ТОГО, ЩО ЛЮДИ СТВОРЕНІ ВИЩОЮ СИЛОЮ;
- ЗАКЛИК ДО ОBOB'ЯЗКОВОГО ДОТРИМАННЯ НОРМ ПОВЕДІНКИ І ПРАВИЛ, ВСТАНОВЛЕНИХ НЕБОМ;
- ПРОПАГУВАННЯ АСКЕТИЧНОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ.

КОНФУЦІЙ

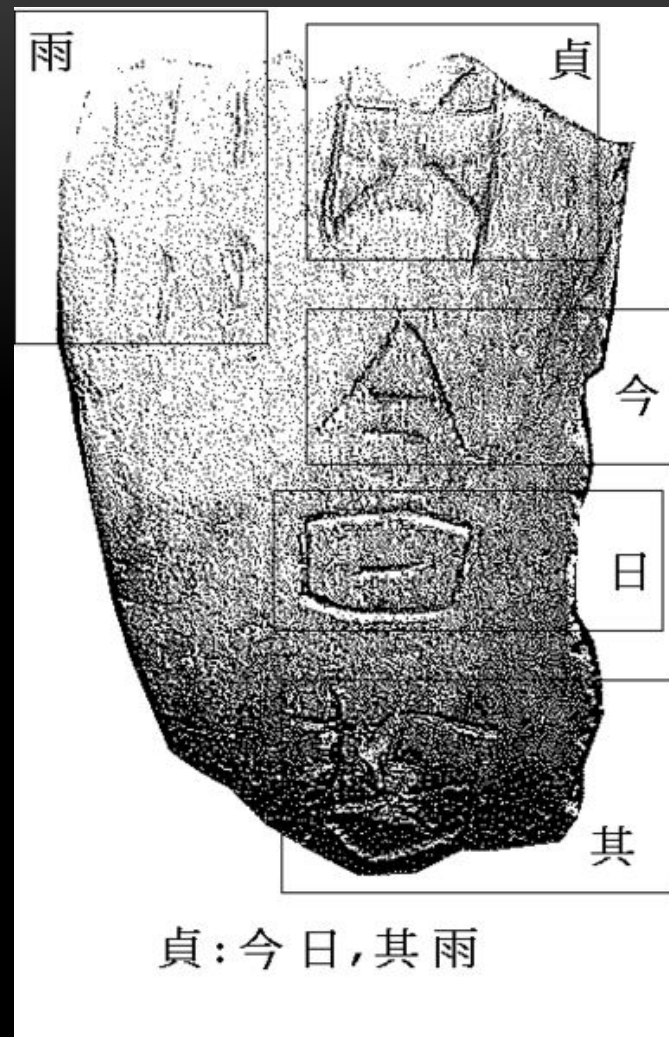
- - - поділ суспільства на керуючих і керованих ;
- сумлінне виконання своїх обов'язків ;
- - обов'язкове дотримання кожним китайцем законів Неба ;
- - найголовніший обов'язок людини – поважати і шанувати батьків;
- - заклик чиновників до навчання: тільки освічена людина може вміло керувати державою;
- - заклик укріпляти і цінувати сім'ю: „чим міцніша сім'я, тим міцніша держава

ЛАО ЦЗИ

- - все в світі влаштовано вищим розумом;
- - все живе і неживе проходить однаковий шлях;
- - не порушуй встановлений порядок своєю нерозумною поведінкою;
- - заклик до повернення людини в лоно природи;
- - пропагування простого життя без розкошів;
- - заклик не здійснювати ніяких дій, бо „хто нічого не має, той нічого не втрачає”

**НАПИС ІЗ СТАРОДАВНІХ
КИТАЙСЬКИХ ІЄРОГЛІФІВ
НА ПАНЦІРІ ЧЕРЕПАХИ**

**ВОРОЖИЛЬНА КІСТКА З
НАПИСАМИ**

ЗМІНА СТИЛІВ КИТАЙСЬКОГО ПИСЬМА

Иньские гадательные надписи	Джоуская бронза	Сяочжуань	Лишу	Кайшу	Цаошу (скоропись)	Синшу (курсив)	Сокращенное написание	
		馬	馬	馬	馬	馬	馬	лошадь
		魚	魚	魚	魚	魚	魚	рыба
		鹿	鹿	鹿	鹿	鹿		олень
		虎	虎	虎	虎	虎		тигр
		象	象	象	象	象		слон
		龜	龜	龜	龜	龜	龜	черепаха
		日	日	日	日	日		солнце
		月	月	月	月	月		луна
		山	山	山	山	山		гора
		水	水	水	水	水		вода
		火	火	火	火	火		огонь
		雨	雨	雨	雨	雨		дождь
		車	車	車	車	車	車	телега

СПОСІБ УТВОРЕННЯ НОВИХ ІЄРОГЛІФІВ

ХАО — ДОБРЕ

=

ЖІНКА АБО
ДОЧКА

+

СИН

ЖЕНЬ - ТЕРПІННЯ

=

НІЖ

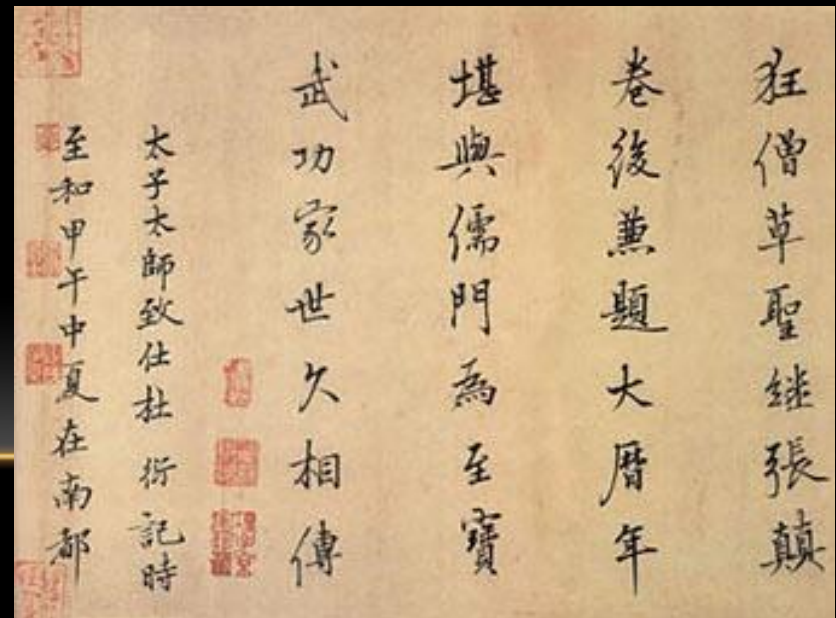
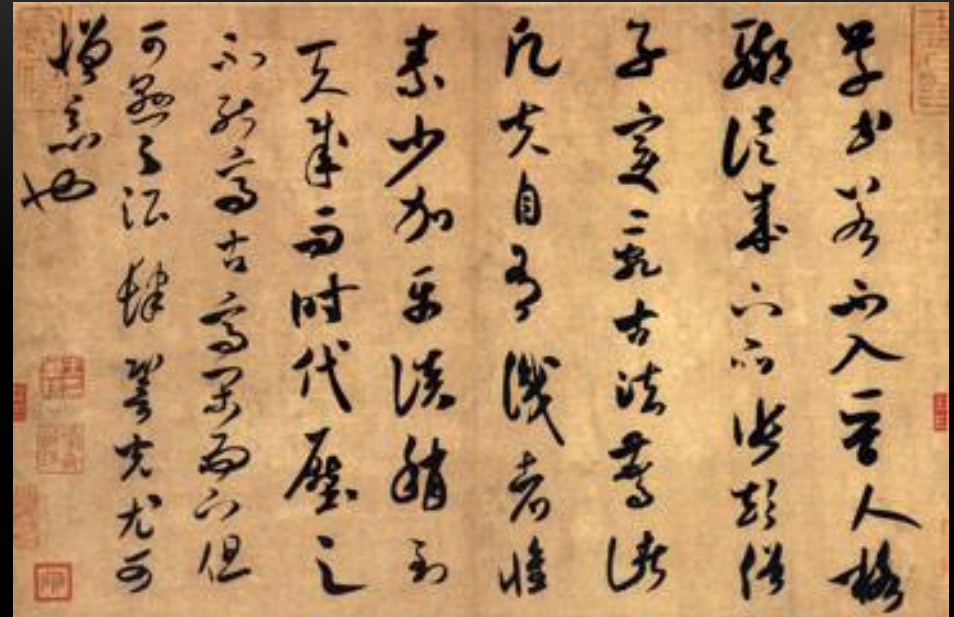
+

СЕРЦЕ

ВРАЗИ ДАВНЬОКИТАЙСЬКОЇ КАЛІГРАФІЇ

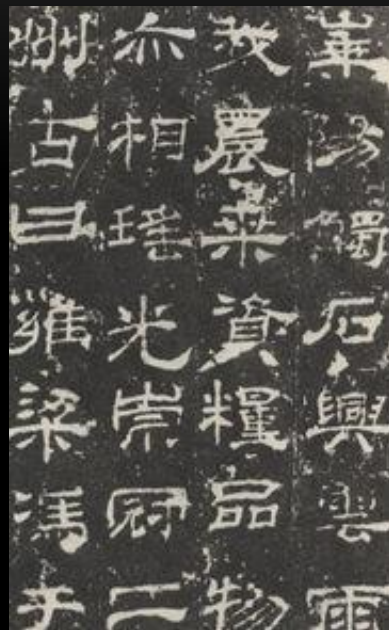
Ван Сіджі

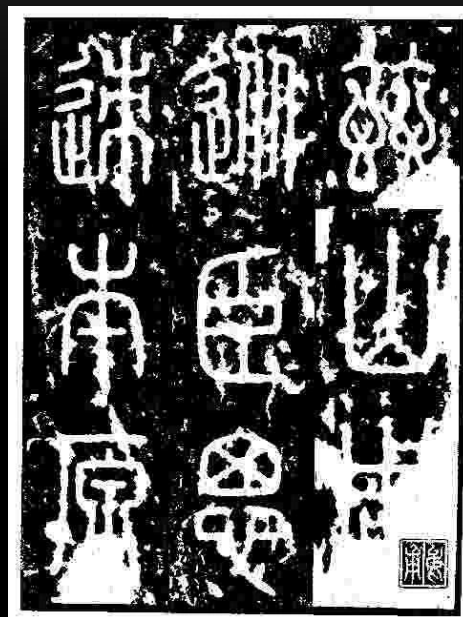
СТИЛІ КИТАЙСЬКОЇ КАЛІГРАФІЇ

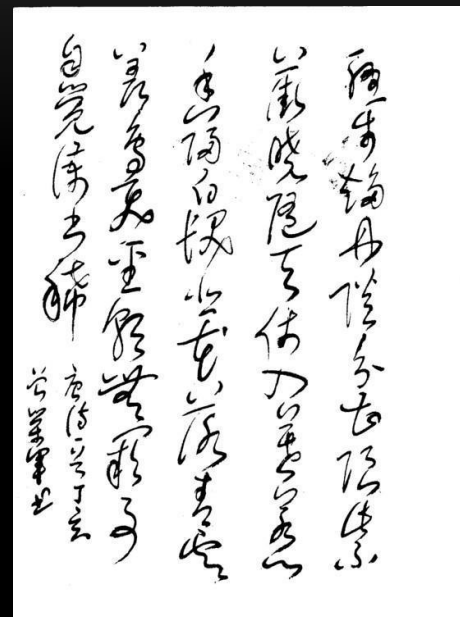
КАЙШУ

ЛІШУ

СЯОЧЖУАНЬ

ЦАОШУ

(сучасний стиль)

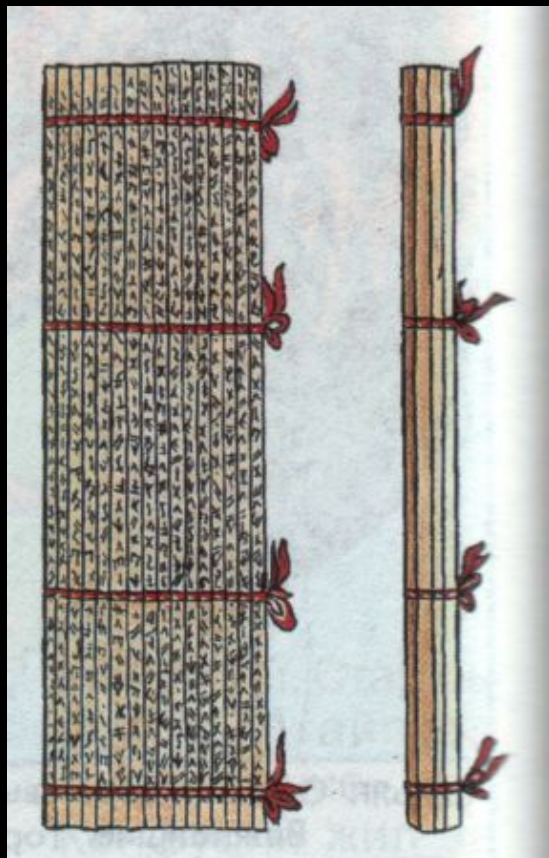
Знаряддями письма у китайців були пензлик, туш, папір, камінь для розтирання туші.

ДЛЯ НАПИСАННЯ ПЕРШИХ КНИГ ІЗ ЗАПИСАМИ ДОКУМЕНТІВ ВИКОРИСТОВУВАЛИ БАМБУКОВІ ПЛАСТИНИ. НАПИСИ РОБИЛИ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЕРЕВ'ЯНИХ ПАЛИЧОК, ВМОЧЕНИХ У ЛАК.

ІЗ ПОЯВОЮ ШОВКУ НАЙВАЖЛИВІШІ ДОКУМЕНТИ СТАЛИ ЗАПИСУВАТИ ПЕНЗЛЕМ ТА ТУШШЮ НА ШОВКУ.

Книги з шовку

Бамбукові книги

КИТАЙ – БАТЬКІВЩИНА КНИГОДРУКУВАННЯ

КАМ'ЯНИЙ ШТАМП ДЛЯ ДРУКУ
(Китай, 179 р.)

ПРИЛАДДЯ ДЛЯ ДРУКУ З
ДЕРЕВ'ЯНОЇ ФОРМИ

РОЗВИТОК ДАВНЬОКИТАЙСЬКОЇ МЕДИЦИНИ:

ПОЗНАЧЕННЯ БІОЛОГІЧНО
АКТИВНИХ ТОЧОК

АКУПУНКТУРА – ГОЛКОТЕРАПІЯ

АСТРОНОМІЯ

- 1. Складено точний календар (104 р. до н.е.), в якому встановлена сучасна тривалість року – 365 діб;
- 2. Створена карта зоряного неба, де відмічено 32, 5 тис. зірок. Дані назви 28 сузір'ям.
- 3. У 28 р. до н.е. відкриті плями на Сонці.

ВИНАХОДИ КИТАЙЦІВ (географія) : новий спосіб складання географічних карт

СЕЙСМОГРАФ – прилад для визначення підземних поштовхів.

КОМПАС -для точного визначення місця розташування

ВИНАЙДЕНО ПОРОХ, ГАРМАТИ, КУЛІ.

РАННІ КИТАЙСЬКІ РАКЕТИ.

ІСТОРІЯ

- Найвідоміший історик – Сима Цянь, якого називають „батьком китайської історії”. Ним створена і видана історія Китаю з найдавніших часів „Історичні записки” з описом усіх відомих подій та фактів, характеристиками імператорів, полководців, вельмож.

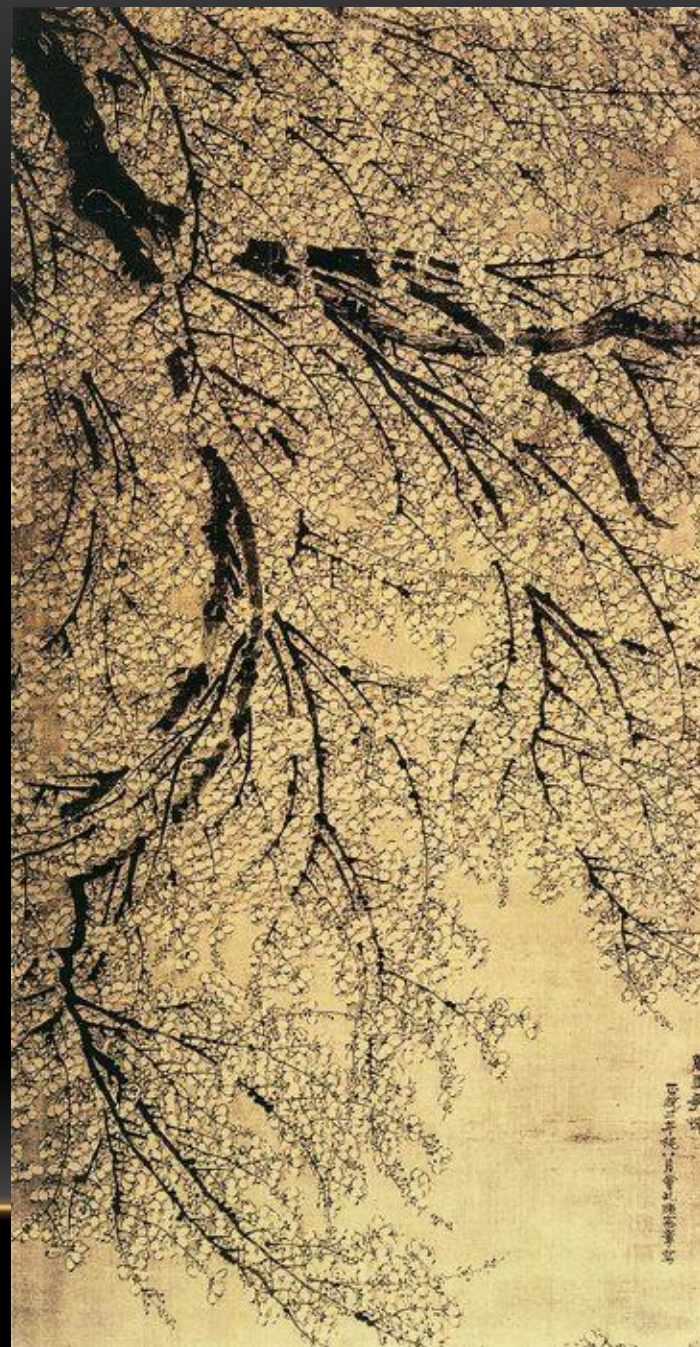
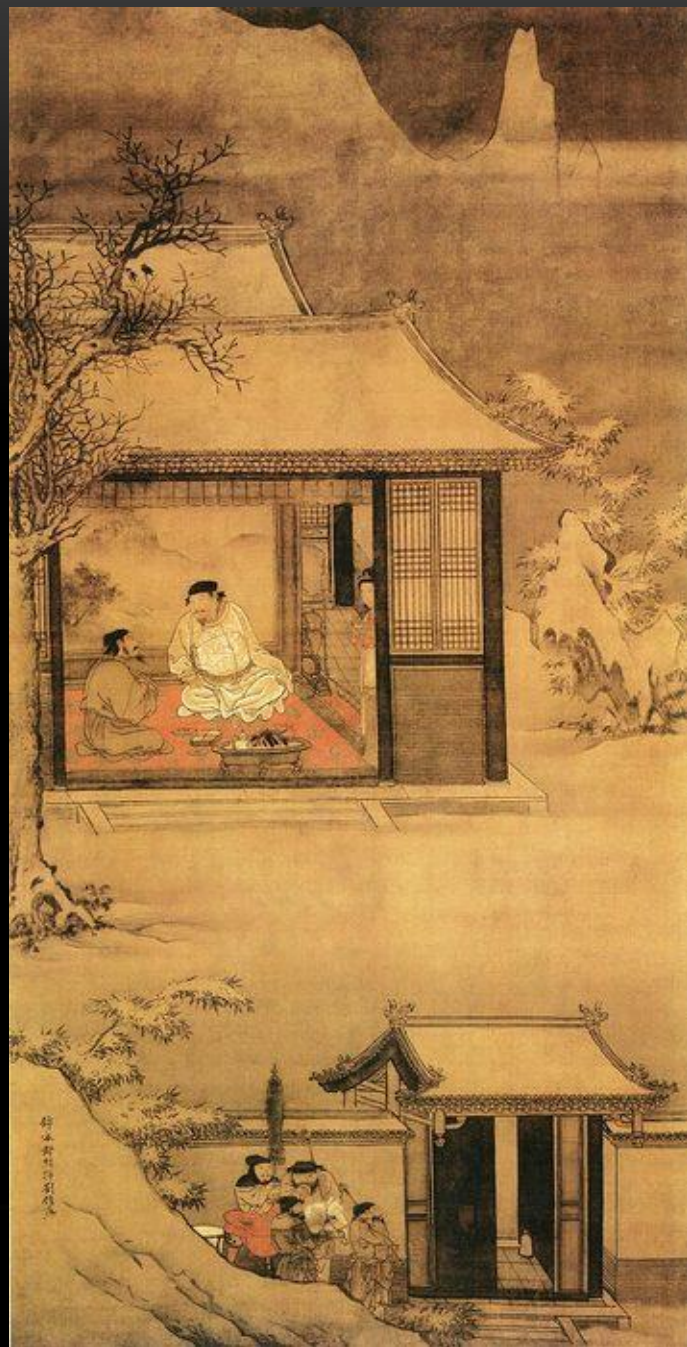

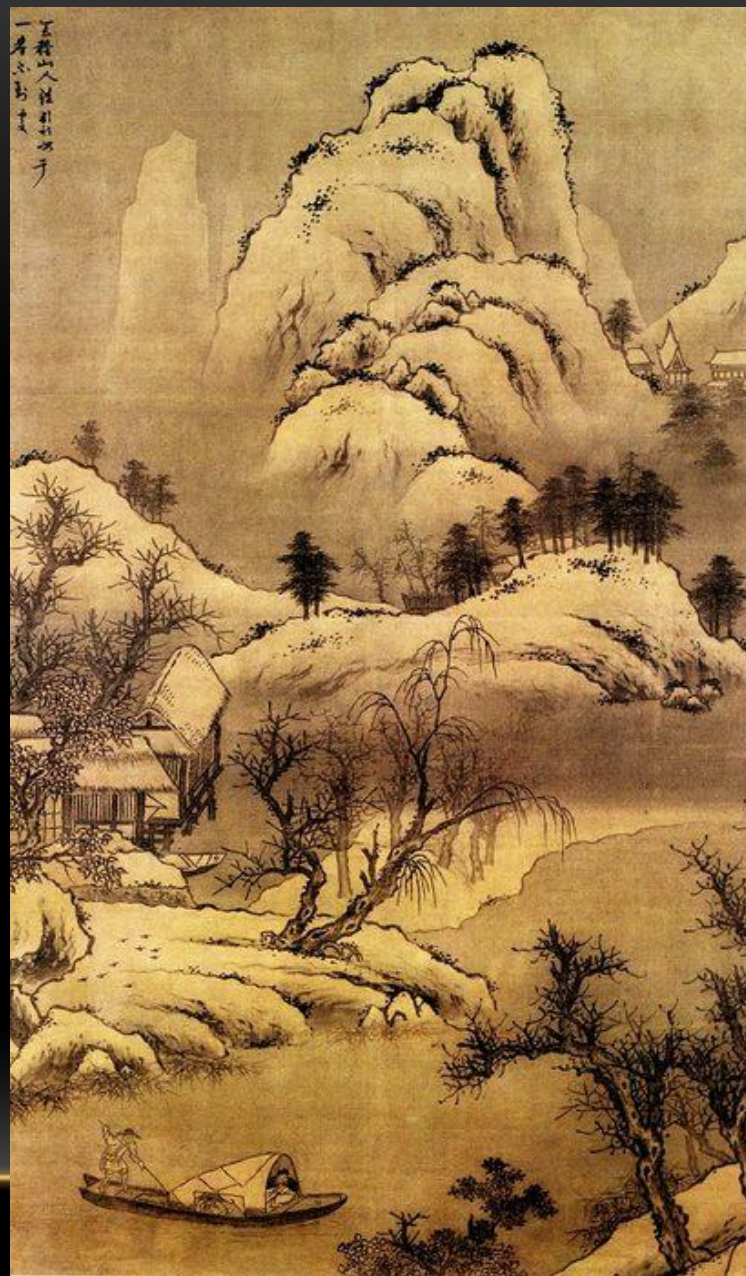
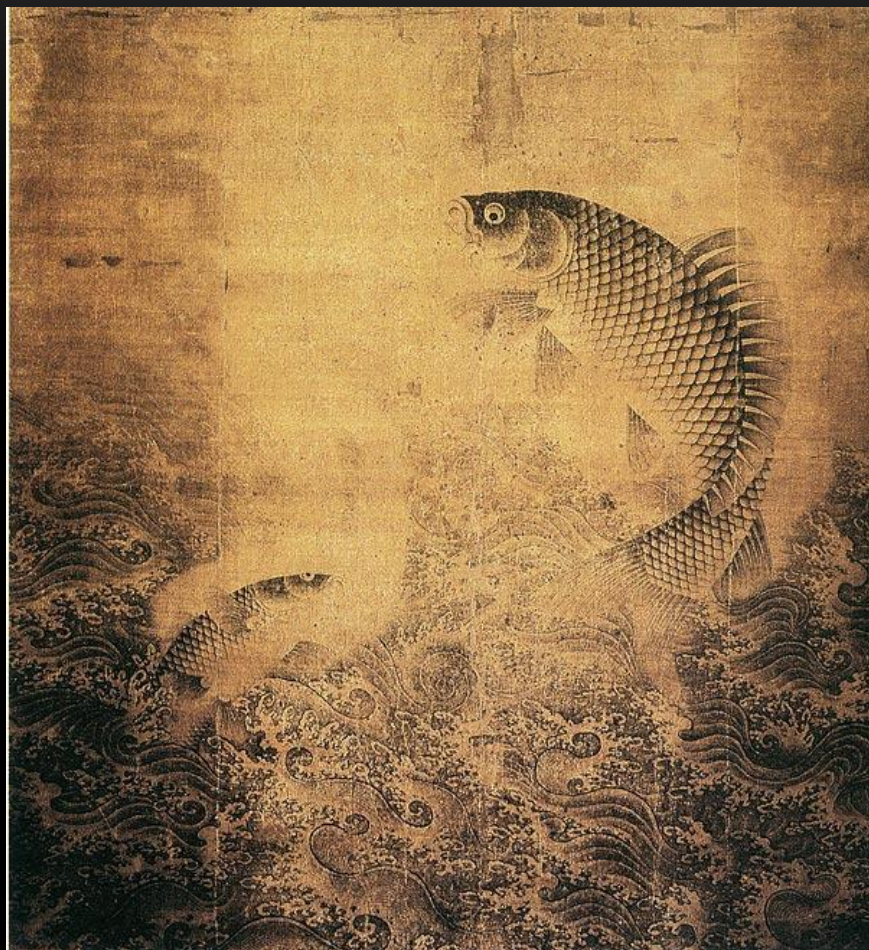
МАТЕМАТИКА

- Видано найзначнішу книгу з математики – трактат „Математика” в 9-ти книгах (II ст.. до н.е), в якому вміщено правила дій з дробами, теорема Піфагора, способи рішення завдань і рівнянь та ін..

ЖИВОПИС КИТАЮ НА ШОВКУ

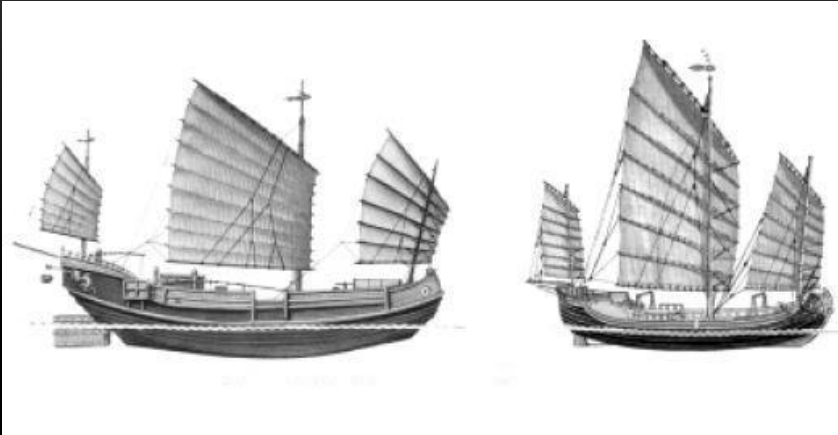
ДРЕВНЬОКИТАЙСКА ПОРЦЕЛЯНА

<http://korabli.ucoz.ru/>

ФЛОТ ДАВНЬОГО КИТАЮ

ДАВНЬОКИТАЙСЬКІ ДЖОНКИ

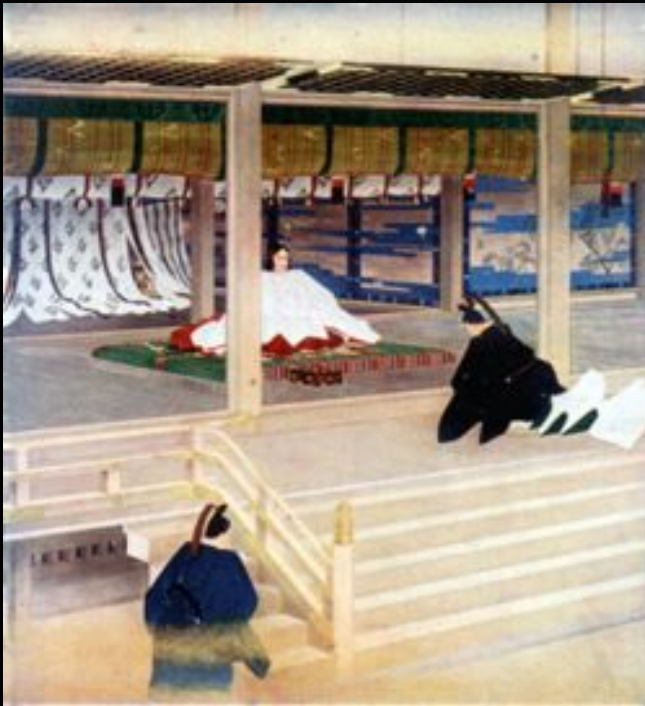
МОДЕЛЬ
ФЛАГМАНСЬКОГО
СУДНА,
ЗНАЙДЕНОГО ПІД
ЧАС РОЗКОПОК

**ПОРІВНЯЙТЕ КОРАБЛІ ХРИСТОФРА КОЛУМБА І
КИТАЙСЬКОГО АДМІРАЛА**

5. КИТАЙСЬКІ ЦЕРЕМОНІЇ

- 1. Виберіть матеріал , на якому не писали давні китайці:
а) папірус; б) бамбукові пластини;
в) шовк; г) папір.
- 2. Виберіть галузі науки, які розвивалися в Давньому Китаї:
а) математика; б) фізика; в) хімія;
г) медицина; д) географія; е) астрономія.
- 3. Для запису слів китайці користувалися:
- а) ієрогліфами; б) буквами;
в) спеціальними позначками; г) цифрами.

- 4 . У сучасній китайській мові існує:

а) 32 ієрогліфи; б) понад 100 ієрогліфів;

в) близько 6 тис. ієрогліфів;

г) 80 тис. ієрогліфів.

- 5. Перші китайські книжки записувалися на:

а)папері;

б) глиняних табличках;

в) пластинках з бамбуку;

г) папірусі.

- 6. Перші паперові книги нагадували:

а) простираadlo;

б) рулон шпалер;

в) гармошку;

г) віяло.

- 7. Найвідомішим філософом Давнього Китаю був:

а) Будда; б) Григорій Сковорода;
в) Конфуцій; г) Цінь Шіхуанді.

- 8. У перекладі з китайської мови „даосизм” означає:

а) шлях; б) доля; в) віра; г) благополуччя.

- 9. Вислів „Чим міцнішою буде родина, тим міцнішою буде держава” належить:

а) Лао Цзи; б) Конфуцію; в) Цінь Шіхуанді; г) Лю Бану.

- 10. Правила поведінки, яких мали дотримуватися китайці, називалися:

а) церемонії; б) етикет; в) дисципліна; г) режим.

КИТАЙСЬКА АРХІТЕКТУРА

ДАВНЬОКИТАЙСЬКИЙ ЗОДІАК

МОНЕТИ ДАВНЬОГО КИТАЮ

ПРЕДМЕТИ КУЛЬТУ ТА ПОВСЯКДЕННЯ

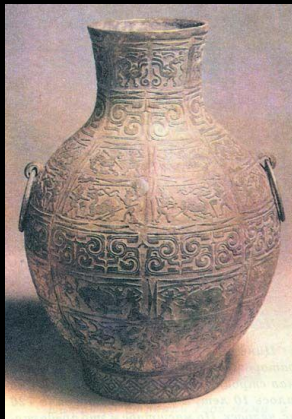
КРИШКА РИТУАЛЬНОЇ
ПСУДИНИ. X СТ. ДО Н.
Е.БРОНЗА

РИТУАЛЬНА ПОСУДИНА З
ГОЛОВАМИ ДРАКОНІВ,
СЛОНІВ ТА БАРАНІВ. XII-X СТ.
ДО Н.Е.БРОНЗА

РИТУАЛЬНА ЧАША ДЛЯ
ВИНА. XV-XI СТ. ДО Н.Е.

РИТУАЛЬНИЙ ГЛЕК ІЗ
ЗОБРАЖЕННЯМ
МИСЛИВСЬКИХ СЦЕН.
X СТ. ДО Н.Е

СВІТИЛЬНИК (СЛУЖАНКА З
ЛІХТАРЕМ) XI-X СТ. ДО Н.Е.

СТАТУЕТКИ ЛЕОПАРДІВ. 113
р. ДО Н.Е. З ГРОБНИЦІ ЛЮ
ШЕНА. БРОНЗА, ЗОЛОТО,
СРІБЛО, ГРАНАТ

КИТАЙСЬКИЙ ВІНАХІД – ПАРАСОЛЬКА КИТАЙСЬКА МОДА – БИНТУВАННЯ ЖІНОЧИХ НІГ

КОРАБЕЛЬ ДЛЯ ВОЇНІВ

ПАТРУЛЬНЕ СУДНО

ФЛАГМАНСЬКЕ
СУДНО АДМІРАЛА
ЧЖЕН ХЕ

СУДНО-ТАНКЕР ДЛЯ ВОДИ

ДРАКОН – СИМВОЛ КИТАЮ

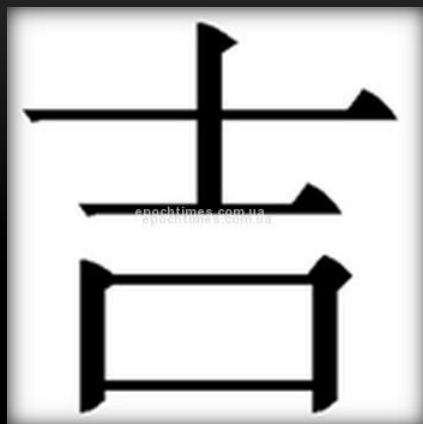

- 1. Релігійне та культурне життя стародавнього Китаю знаходилося на високому для свого часу рівні і мало свої особливості та своєрідність;
- 2. Найдавніші релігійні вірування китайців пов'язувалися з Небом і культом предків.
- 3. Писемність в Китаї виникла 4 тис. тому. Записи робили на панцирах черепах, пластинках з бамбуку, шовку.
- 4. Для записів текстів китайці користувалися ієрогліфами.
- 5. Пік виготовлення книг припадає на винахід китайцями паперу, а трохи пізніше – друкування.
- 6. Найвідомішим філософом Китаю був Конфуцій, який започаткував одну з найпоширеніших релігій – конфуціанство.
- 7. Другою за популярністю релігією Китаю став даосизм.
- 8. Китайці поповнили світову скарбницю багатьма відкриттями: компасу, сейсмографу, астрономічними відкриттями, введенням у обіг нового календаря, досягненнями в галузі медицини, географії тощо.

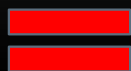

**ТРАДИЦІЙНИЙ (ЛІВОРУЧ) І СПРОЩЕНИЙ ЗАПИС
(ПРАВОРУЧ) КИТАЙСЬКОГО СЛОВА ХАНЬЦЗИ**

СПОСІБ УТВОРЕННЯ НОВИХ ІЄРОГЛІФІВ

ЦЗІ – УДАЧА

ВЧЕНИЙ, МУДРЕЦЬ

РОТ, СЛОВА, МОВА

ФО — БУДДА

ЛЮДИНА

ЧАСТКА
ЗАПЕРЕЧЕННЯ «НЕ»